

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКАЛНИ СТИМУЛАЦИИ

за ученици с увреден слух

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

Основни положения. Учебната програма по музикални стимулации е предназначена за ученици от I до IV клас, които се обучават в специалните училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания – увреден слух.

В основата на обучението по музикални стимулации е активирането на съхранените анализатори на учениците с увреден слух и най-вече на остатъчния слух и осезанието. Фокусът е насочен към музикалния ритъм и темп. Това е от изключително значение при децата със слухов дефицит, тъй като формираните умения в рамките на този предмет индиректно служат като база за усвояване на речевия ритъм, темп и интонация, които са сериозно предизвикателство при овладяването на словесната реч. Наред с това заложените умения, които се отработват, са пряко свързани с модулирането на гласа и изграждането на навици за правилно речево дишане. Това са основни раздели от работата върху произношението при слухов дефицит. Спецификата на предмета музикални стимулации се интегрира с учебното съдържание и по други предмети. Осъществяват се връзки по отношение на логическото мислене и аналитичните умения с учебния предмет математика; развитие и обогатяване на речта – с български език и литература и развитие на речта; запознаване с различни изразни средства на изкуствата – изобразително изкуство; обогатяване знанията за традициите на народа ни – околна свят, човекът и обществото; развитие на двигателната култура – фонетична ритмика и моторика, физическо възпитание и спорт; възпитаване в толерантност като елемент от гражданското образование.

В **структурно отношение** програмата е подчинена на концентричния метод, според който определени теми се повтарят през учебните години като тяхното съдържание се разширява и усложнява. Наред с тях се добавят и нови, логически свързани с уменията и знанията, които учениците следва да усвояват.

Програмата предполага **учениците да получат знания за:**

- основни жанрови особености: песен (на жестов език), танц, марш;
- елементите на музикалната изразност: ритъм, темпо, динамика, характер (запознаване чрез практически дейности);
- възпроизвеждане на ритмични съпроводи;
- изпълнение и импровизация на танцови движения.

ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

- формиране на интерес към музикалните занятия;
- създаване на умение за слушане, възприемане и усещане на музиката;
- формиране на умения за изпълнителска дейност;
- създаване на музикално-двигателни образи;
- формиране на умение за ориентиране в пространството и хармонично движение заедно с другите;
- изработване на умение за започване и завършване на движение;
- развитие на слуховата перцепция в учениците с увреден слух;
- формиране и развитие на метроритмично чувство;
- формиране и развитие на слушателски (според степента на слухозагубата) и изпълнителски (с движения, умения);
- балансирано развитие на интелектуалния и емоционалния потенциал на учениците с увреден слух;
- формиране на умения за музикални метроритмични импровизации.

ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО В ПЕРИОДА I-IV клас

- обработване, съхраняване и използване на постъпващата по слухово-зрителен и слухов път звукова информация;
- развитие на наличния слухов потенциал;
- изграждане на умения за баланс, ритъм и координация;
- формиране на сензорни и моторни умения;
- стимулиране на умствените способности за запаметяване, внимание, вокален контрол;

- дискриминация на звукове, шум, говор;
- слухово-зрителна и слухова перцепция на темпо, метроритъм и динамика;
- относително точно възпроизвеждане на интонацията, метроритъма и установеното темпо;
- изразяване на отношение към характера на изпълняваните песни;
- разпознаване по слух и чрез тактилни усещания кратки и дълги тонови трайности и свързването им с графично изображение, съотнасянето им към съответни срички в кратки текстове;
- формиране на умения за естествена фонация;
- усвояване на умения за поемане на дъх преди започване на песента;
- правилно разпределение на издишната струя до края на музикалната фраза на базата на по-дълга фаза на издишване;
- правилна артикулация на изпълнявания текст;
- синхронизиране на изговора на текста с другите участници при колективно изпълнение на песен;
- стимулиране желанието за пресъздаване на характера на изпълняваните песни с фациална мимика и соматични движения.

Проверката и оценката на резултатите от обучението могат да се осъществяват по разнообразни начини:

- текуща проверка и оценка, която се извършва в процеса на ежедневната работа в хода на уроците по музикални стимулации като качествен показател;
- годишна проверка и оценка, чрез която се регистрират обем и качество на усвоените знания и умения, се изразява чрез качествен показател за I клас и качествен и количествен показател за II, III и IV клас.

При оценяване на учениците се взема под внимание развитието на способностите, интереса и мотивацията за участие в работата.

Обучението по музикални стимулации се осъществява под формата на уроци. В рамките на урочната дейност могат да се прилагат разнообразни форми на работа: фронтална работа с „малък учител”, работа по групи, работа по двойки, самостоятелна работа. Чрез тях се реализират комуникативните модели – учител-ученик; ученик-ученик; учител-ученик-ученик, а също така чрез индивидуалната работа се повишава самостоятелността на учениците и се прилага диференцираният подход.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКАЛНИ СТИМУЛАЦИИ ЗА ПЪРВИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Възприемане на звук, шум, говор.
2. Идентифициране на звукове:
 - идентифициране на звук от музикални инструменти;
 - идентифициране на звук от немусикални инструменти.
3. Шумовете и звуците в заобикалящия ни свят – начални знания и умения.
4. Реч и музика.
5. Стимулиране на възможности.
6. Усещане за поза и движение.
7. Ориентация и диференциране на „ляво” и „дясно”.
8. Двувременен метрум-марш – разпознаване.
9. Тривременен метрум-валс – разпознаване.
10. Марш-валс: съпоставка на метрумите.
11. Кратки и дълги тонови трайности.
12. Наблюдение на различни тонови трайности.
13. Динамика на музикалната творба.
14. Темпо на музикалната творба.
15. Характер на музикалната творба.
16. Съпровод с детски музикални инструменти.
17. Импровизиране на танцови движения.
18. Концерт от любими песни.
19. Музикални инструменти – пиано, акордеон.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- възпроизвеждане на задължителните изучени песни;
- отразяване чрез двигателни движения на метричната група;
- отразяване чрез движение на ръката височината на тоновете;
- разпознаване на различни танци (валс, марш, хора);
- разпознаване тембъра на различни музикални инструменти (пиано, акордеон и др.);
- импровизиране на съпровод на песен с детски музикални инструменти.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКАЛНИ СТИМУЛАЦИИ ЗА ВТОРИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Идентифициране на звуци:
 - идентифициране на звук от музикални инструменти;
 - идентифициране на звук от немусикални инструменти.
2. Шумовете и звуците в заобикалящия ни свят – съпоставяне, различаване.
3. Реч и музика.
4. Разпознаване на двуделен неравноделен метрум – размер 5/8.
5. Разпознаване на триделен неравноделен метрум – размер 7/8.
6. Двуделен и триделен неравноделен метрум – съпоставка на метрумите.
7. Право хоро /разучаване/. Тонове трайности/графичен вариант.
8. Тонове трайности/графичен вариант.
9. Динамика.
10. Темпо.
11. Характер на музикалната творба.
12. Съпровод с детски музикални инструменти.
13. Ръченица /разучаване/.
14. Съпровод с детски музикални и ударни инструменти.
15. Импровизиране на танцови движения.
16. Музикални инструменти – видове – добавени.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- възпроизвеждане на задължителните изучени песни;
- ориентиране в жанровото разнообразие на музикалните творби;
- отразяване чрез двигателни движения на метричната група;
- отразяване чрез движение на ръката височината на тоновете;
- импровизиране на съпровод на песен с детски музикални инструменти;
- осъзнаване и сравняване на темпото и динамиката на музикалните произведения.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКАЛНИ СТИМУЛАЦИИ ЗА ТРЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Идентифициране на звукове:
 - идентифициране на звук от музикални инструменти;
 - идентифициране на звук от немусикални инструменти.
2. Шумовете и звуците в заобикалящия ни свят – дискриминация.
3. Реч и музика.
4. Песни на жестов език.
5. Ритмичен съпровод на песни.
6. Темпо, динамика, характер на музикална творба.
7. Еднаквост и различия в музикалната творба.
8. Равноделни метруми $2/4$, $3/4$ и $4/4$ – съпоставка.
9. Неравноделни метруми $5/8$ и $7/8$ – съпоставка.
10. Такт и тактова черта.
11. Тоновы трайности и графичното им изобразяване с ноти от първа октава/зрително възприемане, без вокално изпълнение.
12. Български народни обичаи.
13. Коледарски и лазарски народни песни.
14. Ръченица.
15. Импровизиране на танцови движения.
16. Концерт от любими песни.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- възпроизвеждане на задължителните изучени песни;
- ориентиране в жанровото разнообразие на музикалните творби;
- определяне характера на музиката /весела, тъжна и т.н./;
- отразяване чрез двигателни движения на метричната група;
- отразяване чрез движение на ръката височината на тоновете;
- импровизиране на съпровод на песен с детски музикални инструменти;
- запознаване с различни народни обичаи /коледуване, лазаруване и т.н./.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКАЛНИ СТИМУЛАЦИИ ЗА ЧЕТВЪРТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Слушане на музика.
2. Музиката около нас.
3. Реч и музика.
4. Ритмичен съпровод с чинели.
5. Ритмичен съпровод с триангел.
6. Ритмичен съпровод с ксилофон.
7. Ритмичен съпровод с барабанче.
8. Ритмичен съпровод с кастанети – изпълняване на детски музикални инструменти.
9. Песни с жестов съпровод.
10. Музикални инструменти.
11. Импровизиране на танцови движения.
12. Народна музика.
13. Звукоизобразителност в музиката.
14. Концерт от любими песни.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- възпроизвеждане на задължителните изучени песни;
- ориентиране в жанровото разнообразие на музикалните творби;
- определяне характера на музиката /весела, тъжна и т.н./;
- отразяване чрез двигателни движения на метричната група;
- отразяване чрез движение на ръката височината на тоновете;
- разпознаване тембъра на различни музикални инструменти /гайда, пиано и др./;
- импровизиране на съпровод на песен с детски музикални инструменти;
- осъзнаване и сравняване на темпото и динамиката на музикалните произведения.